

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001963

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-05-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Муравйова Світлана Валеріївна

2. SVITLANA V. MURAVIOVA

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0177-8044

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 22-05-2024

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 2024-01 ID5178

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.87.01

Тема дисертації:

1. Забезпечення національних інтересів України в сфері екологічної безпеки.
2. Provision of national interests of Ukraine in the field of environmental safety.

Реферат:

1. Дисертація присвячена комплексному дослідженню науково-теоретичних і практичних проблем правового забезпечення національних інтересів України в сфері екологічної безпеки, обґрунтуванню пропозицій і рекомендацій з удосконалення правової регламентації екологічних інтересів в Україні. У дисертації обґрунтовано тезу, відповідно до якої екологічну безпеку необхідно розглядати не як певний стан, а як безперервний і стійкий процес, спрямований на досягнення бажаного екологічного стану, що розгортається під впливом чинників, які динамічно змінюються (наприклад, цінностей, інтересів, сприйняття загроз безпеці тощо). Авторкою доведено, що екологічна безпека в сучасних умовах вимагає біорегіональних підходів до розробки політики, а отже створення екологічних (біорегіональних) альянсів. Біорегіони не обов'язково визначаються політичними кордонами чи економічними інтересами (хоча це й не виключається, що доводить Європейський Союз), оскільки біорегіон – це певна ідентифікована географічна область

взаємодіючих біосистем, яка є відносно самопідтримуваною в процесах природи, що постійно відновлюється. Екологічна політика держав одного біорегіону або які межують з цим біорегіоном, є більш ефективною завдяки спільним інтересам і колективним діям. Визначено систему ознак національних інтересів: національний інтерес стосується обмеженого кола цілей, цінностей і стратегій, що ведуть до їх забезпечення; вони є предметом загальнонаціональної політики; національним інтересам властива усталеність, оскільки вони пов'язані з дотриманням базових цінностей суспільства і реалізацією довготривалих цілей; визначаються на основі об'єктивної оцінки реальності (поточної ситуації) та мають бути пропорційними можливостям держави (ресурсам) щодо їх забезпечення; характеризуються системністю, внаслідок чого вони не повинні бути суперечливими, конфліктувати між собою; реалізуються відповідно до норм міжнародного права; відображають інтереси більшості суспільства, виражені через його представників, обраних демократичним шляхом; накладають розумні обмеження на уряд, щоб унеможливити зловживання консенсусним документом, в якому викладено національний інтерес; можуть бути використані громадянам та інститутами громадянського суспільства як суворі критерії оцінки загальнодержавних політичних рішень, що приймаються урядом; державний суверенітет є необхідною умовою для реалізації й захисту національних інтересів; публічне проголошення державою національних інтересів дає чіткі сигнали міжнародному співтовариству про її зовнішньополітичні наміри, зокрема про готовність до співробітництва з іншими державами в питанні забезпечення їхніх спільних національних інтересів, а також свою готовність їх захищати), яка дозволяє їх розмежувати з іншими інтересами. У дисертації запропоновано авторську інтерпретацію визначення екологічної держави, під якою слід розуміти посткапіталістичну і постліберальну модель держави, в основу якої покладено принципи екологічного верховенства права, екологічної демократії та справедливості, і функціонування якої зумовлено моральною турботою про інтереси нинішнього і майбутніх поколінь, а також нелюдських біотичних спільнот. Запроваджено у науковий обіг вітчизняної науки права національної безпеки принцип екологічного верховенства права і визначено його зміст через наступні правові вимоги: ухвалення справедливих і чітких екологічних законів, які можна реалізувати; участь інститутів громадянського суспільства в процесі прийняття екологічно значущих рішень; доступ до правосуддя та інформації з питань екологічної безпеки відповідно до принципу 10 Декларації Ріо; підзвітність і добросовісність інституцій і посадових осіб, які приймають рішення, зокрема через активне використання екологічного аудиту; доступні, справедливі, неупереджені та оперативні механізми вирішення суперечок в сфері екологічної безпеки; розвиток спеціалізованих експертних знань у екологічних судових розглядах та інноваційні екологічні процедури та засоби правового захисту; визнання взаємодоповнюючого зв'язку між правами людини та екологічною безпекою; специфічні гомоцентричні критерії тлумачення норм екологічного права. Доведено, що національний інтерес представляє собою об'єктивно- суб'єктивну категорію, параметри якої визначаються ціннісною системою, що панує в даному суспільстві і державі. У сучасних умовах формулювання та реалізація національних інтересів, зокрема екологічних, перебувають під впливом системи цінностей і вимог Європейського Союзу, що зумовлено прагненням нашої держави набути членства у його складі. Виявлено зв'язок національних інтересів, зокрема в екологічній сфері, з брендингом країни як екологічної держави.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of scientific-theoretical and practical problems of legal support of Ukraine's national interests in the sphere of environmental security, substantiation of proposals and recommendations for improving the legal regulation of environmental interests in Ukraine. The thesis substantiated that environmental security should be considered not as a certain state, but as a continuous and stable process aimed at achieving the desired environmental state, which unfolds under the influence of dynamically changing factors (such as values, interests, perceptions of security threats, etc.). The author has proven that in modern conditions, environmental security requires bioregional approaches to policy development, as well as the creation of environmental (bioregional) alliances. Bioregions are not necessarily defined by political borders or economic interests (although it is not excluded, as it is evidenced by the European Union), as a bioregion is a certain identified geographic area of interacting biosystems that is relatively self-sustaining in natural processes and constantly regenerating. The environmental policy of states within one bioregion or

adjacent to that bioregion is more effective due to shared interests and collective actions. A system of features of national interests has been defined: national interest concerns a limited range of goals, values, and strategies aimed at their provision; they are the subject matter of national policy; national interests are characterized by stability, as they are associated with adherence to the basic values of society and the realization of long-term goals; they are determined based on an objective assessment of reality (current situation) and must be proportional to the state's capabilities (resources) for their provision; characterized by systematicity, therefore they should not be contradictory or conflict with each other; implemented in accordance with the norms of international law; reflect the interests of the majority of society, expressed through its representatives elected democratically; impose reasonable restrictions on the government to prevent abuse of the consensus document, which articulates national interests; could be used by citizens and civil society institutions as strict criteria for assessing national political decisions made by the government; state sovereignty is a necessary condition for the realization and protection of national interests; the public declaration of national interests by the state sends clear signals to the international community about its foreign policy intentions, particularly about readiness for cooperation with other states in ensuring their common national interests, as well as readiness to defend them), which allows distinguishing them from other interests. The dissertation proposes an author's interpretation of the definition of an environmental state, which should be understood as a post-capitalist and post-liberal model of the state, based on the principles of environmental rule of law, environmental democracy and justice; its functioning is determined by moral concern for the interests of present and future generations, as well as non-human biotic communities. The principle of environmental rule of law is introduced in the domestic legal science of national security and its content is defined through the following legal requirements: adoption of fair and clear environmental laws that could be implemented; participation of civil society institutions in the process of adopting environmentally significant decisions; access to justice and information on environmental security in accordance with the principle of Rio Declaration Principle 10; accountability and integrity of institutions and officials making decisions, including through active use of environmental audits; accessible, fair, unbiased, and efficient mechanisms for resolving disputes in the field of environmental security; development of specialized expert knowledge in environmental judicial proceedings and innovative environmental procedures and means of legal protection; recognition of the complementary connection between human rights and environmental security; specific homocentric criteria for interpreting norms of environmental law. It is proven that national interest represents an objective-subjective category, the parameters of which are determined by the value system prevailing in a given society and state. In modern conditions, the formulation and implementation of national interests, including environmental ones, are influenced by the value system and requirements of the European Union, driven by our state's desire to acquire membership therein.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Muravyova S. Legal protection of Germany's national interests in the field of environmental security: the evolution of approaches. Problems of legality. // Б. 2021. Issue 154. С. 302-320;
- 2. Муравйова С. В. Екологічні та кліматичні кризи як фактор розвитку сучасного конституціоналізму та екологічної безпеки. Проблеми законності. // Б. 2022. №159. С. 129-159;

- 3. Муравйова С. В. Забезпечення екологічної безпеки: національний та міжнародно-правовий підходи. Юридичний науковий електронний журнал. // Б. 2023. №6. С. 258-262;
- 4. Муравйова С. В. Наднаціональні та/чи національні інтереси: що захищає глобальна стратегія Європейського Союзу із зовнішньої політики та політики безпеки? Україна і Європейський союз: шлях до сталого розвитку: зб. наук. статей за матеріалами IV Всеукр. наук. практ. конф. з європ. права, м. Харків, 19 листоп. 2020 р. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк та ін. Харків, 2020. С. 26-29;
- 5. Муравйова С. В. Захист навколишнього середовища в міжнародних збройних конфліктах: проблеми міжнародно-правового регулювання. Еколого-правова безпека суверенної держави в умовах воєнного стану : матеріали наук.-практ. онлайн-конференції (Харків, 8 груд. 2022 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана. Харків : Право, 2022. С. 236-240. DOI: <https://doi.org/10.31359/978-966-998-457-9C>.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000954; 0121U109548

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойчук Дмитро Сергійович
2. Dmytro S. Boichuk

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7967-4443

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. ЛАДИЧЕНКО Віктор Валерійович
2. VIKTOR V. LADYCHENKO

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7823-7572

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мороз Галина Василівна

2. Galyna V. Moroz

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3058-939X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Трагнюк Олеся Янівна

2. Olesia Y. Tragniuk

Кваліфікація: к.ю.н., професор, 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4505-8105

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яковюк Іван Васильович

2. IVAN V. YAKOVIUK

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8070-1645

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Щокін Юрій Вадимович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Щокін Юрій Вадимович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна